



Förmynderskapsrättsliga frågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2007/08:150 samt en motion som väckts med anledning av propositionen och fem motioner från den allmänna motionstiden år 2007.

Föräldrabalkens bestämmelser om förmynderskap reformerades senast år 1995. I propositionen gör regeringen bedömningen att reformen i huvudsak utfallit väl. Vissa lagändringar föreslås dock i föräldrabalkens bestämmelser som syftar till att minska risken för missbruk av barns tillgångar och till att stärka det allmännas tillsyn.

Förslagen innebär bl.a. att det krävs samtycke från överförmyndaren för att föräldrar ska få ta upp lån eller företa någon annan rättshandling som innebär att den omyndige sätts i skuld, att användningen av spärrade bankkonton utökas och att överförmyndaren ges möjlighet att också spärra vissa finansiella tillgångar såsom aktier och fondandelar. Motsvarande ändringar föreslås i relevanta delar också för förordnade ställföreträdare. Vidare innebär förslagen att fristen för en enskild som vill väcka talan mot en förordnad ställföreträdare förlängs. Därutöver förbättras överförmyndarens tillgång till information, och länsstyrelsernas tillsyn över överförmyndare utvidgas och kompletteras.

Lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 2009.

Utskottet föreslår att riksdagen antar de framlagda lagförslagen och avslår samtliga motioner.

I betänkandet finns en reservation och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	6
Förmynderskapsrättsliga frågor	6
Ställföreträdarens död	17
Reservation	18
Förmynderskapsrättsliga frågor, punkt 1 (v)	18
Särskilt yttrande	19
Förmynderskapsrättsliga frågor, punkt 1 (s)	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	20
Propositionen	20
Följdmotionen	20
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	20
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	22

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Förmynderskapsrättsliga frågor**

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i föräldrabalken,
 - b) lag om ändring i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,
 - c) lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder,
 - d) lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 - e) lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:150 och avslår motionerna 2007/08:C4, 2007/08:C278, 2007/08:C282, 2007/08:C330 och 2007/08:C375.

Reservation (v)

2. **Ställföreträdarens död**

Riksdagen avslår motion 2007/08:C343.

Stockholm den 17 september 2008

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Jan Ertsborn (fp), Christine Jönsson (m), Yvonne Andersson (kd), Anti Avsan (m), Ameer Sachet (s), Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp), Katarina Brännström (m), Eva Sonidsson (s), Fredrik Lundh (s), Lise-Lotte Olsson (v) och Rose-Marie Carlsson (s).

Redogörelse för ärendet

År 1995 reformerades föräldrabalkens regler om förmynderskap (prop. 1993/94:251, bet. 1994/95:LU3, rskr. 1994/95:29). I samband med riksdagsbehandlingen av förmynderskapsreformen framhöll lagutskottet att det var av vikt att reformen följdes upp och utvärderades. Lagutskottet betonade särskilt att den omfattande avregleringen av föräldrars förvaltning borde bli föremål för uppmärksamhet (bet. 1994/95:LU3 s. 12).

Regeringen beslutade år 2002 att ge en särskild utredare i uppdrag att utvärdera 1995 års förmynderskapsreform och se över de stödformer som erbjuds äldre och andra behövande. Utredningen, som antog namnet Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare, överlämnade i november 2004 slutbetänkandet (SOU 2004:112) Frågor om förmyndare och ställföreträdare för vuxna.

Tillsynen över överförmyndare har varit föremål för Riksrevisionens uppmärksamhet. I mars 2006 överlämnade Riksrevisionen rapporten Länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare (RiR 2006:5) till regeringen. Med anledning av rapporten gjorde Riksrevisionens styrelse därefter en framställan till riksdagen (2005/06:RRS26). Framställningen överlämnades till civilutskottet. Ett enhälligt utskott föreslog bl.a. ett tillkännagivande om att regeringen borde vidta åtgärder för att stärka länsstyrelsernas tillsyn av kommunernas överförmyndare. Riksdagen följde utskottet (bet. 2006/07:CU4, rskr. 2006/136 och 137).

Som framgått ovan överlämnade Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare i november 2004 slutbetänkandet (SOU 2004:112). Utredningsbetänkandet har remissbehandlats. Några av utredningens förslag har tidigare legat till grund för lagstiftning (se prop. 2005/06:117, bet. LU34, rskr. 557–561).

I den nu aktuella propositionen behandlas utredningens förslag avseende föräldrars förmyndarförvaltning och anknytande frågor om förvaltning och tillsyn, skydd för den enskilde mot företrädarens obehöriga dispositioner, överförmyndarverksamheten och länsstyrelsernas tillsyn och roll i övrigt (SOU 2004:112, del A, avsnitt 3, 4, 6 och 7). Utredningens förslag i övriga delar bereds vidare inom Regeringskansliet.

På grundval av de aktuella delarna i utredningsbetänkandet föreslår regeringen – efter att ha hört Lagrådet – att riksdagen antar de förslag som läggs fram i propositionen om ändringar i föräldrabalken, lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, lagen (2004:46) om investeringsfonder, lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse samt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Med anledning av propositionen har en motion väckts. I ärendet behandlar utskottet också fem motioner från den allmänna motionstiden år 2007. Förslagen i motionerna finns i *bilaga 1*.

I propositionen redovisar regeringen också vilka åtgärder som vidtagits med anledning av Riksrevisionens rapport och riksdagens tillkännagivande från våren 2007.

Utskottets överväganden

Förmynderskapsrättsliga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar de framlagda lagförslagen och avslår motionerna.
Jämför reservation (v) och särskilt yttrande (s).

Bakgrund

Den som är under 18 år är omyndig. Innebörden av detta är att han eller hon inte själv får råda över sin egendom eller åta sig förbindelser, utöver vad som följer av lag eller villkor som uppställts vid en gåva eller i ett testamente. Ett exempel på vad en omyndig enligt lag själv kan råda över är sådan egendom som han eller hon har förvärvat genom eget arbete efter sextonårsdagen.

Rätten – och skyldigheten – att förvalta den omyndiges egendom och att företräda honom eller henne i angelägenheter som rör tillgångarna tillkommer i allmänhet förmyndarna. Förmyndarna företräder även i övrigt den omyndige när detta inte enligt lag ska göras av någon annan. Ett avtal som en omyndig person ingår utanför sin behörighet och utan förmyndarnas samtycke är normalt ogiltigt. Förmyndare för ett barn är i allmänhet den eller de föräldrar som är barnets vårdnadshavare. I vissa fall kan dock särskilda förmyndare utses.

Tillsyn över förmyndarnas förvaltning utövas av överförmyndare och överförmyndarnämnder. Det ska finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd för varje kommun. Flera kommuner kan dock ha en gemensam nämnd. Vissa beslut som fattas av överförmyndare eller överförmyndarnämnder kan överklagas till allmän domstol. Överförmyndares och överförmyndarnämnders verksamhet står också under tillsyn av länsstyrelsen.

År 1995 reformerades föräldrabalkens regler om förmynderskap (prop. 1993/94:251, bet. 1994/95:LU3, rskr. 1994/95:29). Före reformen vilade reglerna i huvudsak på 1924 års förmynderskapslag. Reglerna om föräldrarnas förvaltning av omyndigas egendom var detaljerade och svårtolkade och ansågs i stor utsträckning bygga på ett föräldrat synsätt på ekonomiska förhållanden. Ett uttalat syfte med reformen var att utmönstra onödig byråkrati i förmyndarhanteringen. Reglerna om ställföreträdarnas förvaltning av egendom och tillsynen över sådan förvaltning skulle moderniseras och anpassas till de ändrade förhållandena.

Ett huvuddrag i 1995 års reform var alltså strävan att avreglera området i den utsträckning detta var möjligt utan att berättigade skyddsintressen åsidosattes. I detta syfte gjordes, mer än tidigare, skillnad beroende på vem

som var förmyndare. Den naturliga intressegemenskapen mellan föräldrar och barn ansågs inte jämförbar med den som är aktuell för en särskilt förordnad förmyndare. En minskad detaljstyrning av föräldrarnas förvaltning ansågs därför befogad.

Efter 1995 års reform gäller att det normalt är föräldrarna själva som i egenskap av förmyndare bestämmer hur den omyndiges tillgångar – bortsett från sådana tillgångar som den omyndige själv råder över – ska användas eller placeras. Vissa allmänna regler gäller för alla förmyndare. De innebär i huvudsak att förmyndarna ska fullgöra sina skyldigheter med omsorg och alltid handla på det sätt som bäst gagnar barnet. Förmyndarna ska föra räkenskaper och göra anteckningar om förvaltningen i den utsträckning som behövs med hänsyn till den förvaltade egendomens omfattning och karaktär (se särskilt 12 kap. 3 och 5 §§ föräldrabalken). Föräldrar är dock normalt inte skyldiga att redovisa sin förvaltning för överförmyndaren.

Även för föräldrar finns det några generella begränsningar i vad de får göra i förvaltningen av den omyndiges egendom. Det gäller i huvudsak möjligheten att förvärva eller avyttra fast egendom, att ge bort den omyndiges egendom och att ta upp lån eller ingå någon annan skuldförbindelse. För sådana åtgärder krävs att föräldrarna inhämtar överförmyndarens samtycke (13 kap. 10–12 §§ föräldrabalken).

Under vissa förutsättningar gäller skärpta regler om överförmyndarkontroll, nämligen om den omyndiges tillgångar kommit att överstiga åtta gånger prisbasbeloppet (för närvarande 328 000 kronor). Skärpta regler tillämpas dessutom beträffande egendom som tillfallit den omyndige genom arv, testamente, gåva eller förmånstagarförordnande vid försäkring eller liknande, med villkor att egendomen ska stå under överförmyndarens kontroll. I de fallen ska föräldrarna ge in en förteckning över den omyndiges egendom till överförmyndaren. De ska därefter varje år ge in en årsräkning till överförmyndaren. För de fallen gäller dessutom mer detaljerade regler om hur den omyndiges tillgångar ska placeras. Dessa regler innebär i huvudsak att tillgångarna ska placeras i skuldförbindelser som utfärdats eller garanteras av bl.a. stat eller kommun, i andelar i värdepappersfonder eller på bankkonto. Om överförmyndaren samtycker till det, får tillgångarna även placeras i aktier eller på något annat sätt (13 kap. 2–6 och 14 §§ föräldrabalken).

I enskilda fall kan en överförmyndare fatta ett särskilt beslut om skärpta regler för föräldrarnas förvaltning om det behövs för att skydda ett barns egendom. Överförmyndaren kan t.ex. besluta att de särskilda placeringsreglerna ska tillämpas även om den omyndiges tillgångar inte uppgår till åtta prisbasbelopp eller begränsa föräldrarnas möjlighet att ta ut pengar som satts in på bank (13 kap. 18 och 19 §§ föräldrabalken).

1995 års reform innebar vidare att åtskilliga uppgifter av icke-judiciell natur flyttades från domstolarna till överförmyndarna. Det ankommer numera i princip på överförmyndaren att förordna och entlediga förvaltare och gode män.

Reformen innebar också att tillsynen över överförmyndarnas verksamhet flyttades från tingsrätterna till länsstyrelserna. Den grundläggande bestämmelsen om länsstyrelsens tillsyn i 19 kap. 17 § föräldrabalken kompletteras av bestämmelser i förmynderskapsförordningen (1995:379).

Propositionen – lagförslagen

I propositionen gör regeringen bedömningen att 1995 års reform av föräldrabalkens regler om förmynderskap i huvudsak utfallit väl. Enligt regeringen finns inte anledning att återgå till den ordning som gällde före år 1995. I vissa avseenden bör dock, enligt regeringen, skyddet för barns egendom stärkas. Regeringen gör också bedömningen att överflyttningen av förmynderskapsärenden från tingsrätterna till överförmyndarna har lett till ett positivt resultat. Detsamma gäller i huvudsak överföringen av tillsynsansvaret till länsstyrelserna. Det saknas, enligt regeringen, skäl att återgå till den tidigare ordningen eller flytta hanteringen av ärendena till någon annan myndighet.

För att skydda barn mot risken att behöva gå in i vuxenlivet med skulder föreslår regeringen att det ska krävas samtycke från överförmyndaren för att föräldrar ska få ta upp lån eller företa någon annan rättshandling som innebär att den omyndige sätts i skuld. Med rättshandling avses detsamma som i lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område. Inte bara avtal och köp utan även ensidiga rättshandlingar, t.ex. utfärdande av skuldebrev, omfattas. Kravet på samtycke gäller för alla rättshandlingar som innebär att den omyndige sätts i skuld. Med skuld avses en förpliktelse att utge pengar.

Enligt regeringen framstår emellertid en ordning som innebär att avtal som ingåtts utan överförmyndarens samtycke aldrig kan göras gällande som väl stelbent. Det ligger, anför regeringen, nära till hands att ansluta till vad som gäller för avtal som ingås av den omyndige själv utan förmyndarens samtycke. Av 9 kap. 6 § föräldrabalken följer som huvudregel att om en underårig utan förmyndarens samtycke ingått ett avtal får den med vilken avtalet slöts frånträda avtalet så länge det inte blivit godkänt eller behörigen fullgjort. Enligt regeringens mening är det också när det gäller avsaknad av överförmyndarens tillstånd till skuldsättning naturligt att avtalet kan göras gällande sedan skulden blivit betald och det förhållande som ursprungligen motiverade kravet på tillstånd inte längre föreligger. Genom en sådan ordning uppnås, anför regeringen vidare, ett skydd mot de negativa följderna av skuldsättning utan att det utesluter varje möjlighet att ingå sådana vardagliga avtal för barns räkning som innebär att en skuld uppkommer under en kort tid.

Vad därefter gäller frågan om insättning på spärrat konto anför regeringen att det uppkommer en väsentligt ökad risk för missbruk av ett barns tillgångar i samband med att barnet får ett större tillskott av egendom. Enligt regeringen finns därför skäl att utveckla användandet av direktinsättning på spärrat konto. Regeringen föreslår att den skyldighet som bl.a.

dödsbon har att sätta in medel som tillfaller en omyndig person på ett spärrat bankkonto även ska omfatta Brottsoffermyndigheten vid utbetalning av brottsskadeersättning, myndigheter som betalar ut ersättning i anledning av skadeståndsanspråk mot staten och skolhuvudmän som betalar ut skadestånd enligt skollagen. Gränsen för vid vilket belopp reglerna om insättning på spärrat konto ska tillämpas föreslås bli sänkt från två prisbasbelopp (för närvarande 82 000 kronor) till ett prisbasbelopp (för närvarande 41 000 kronor). Åtskilliga av de ersättningar som kan komma i fråga för direktinsättning torde, enligt regeringens mening, ligga i spannet mellan ett och två prisbasbelopp. Utbetalningar som understiger ett prisbasbelopp innebär däremot, enligt regeringen, mindre ofta någon nämnvärt ökad risk för missbruk av barnets tillgångar. Därtill kommer, anför regeringen, att ett användande av spärrade konton även för sådana utbetalningar skulle innebära en markant ökad belastning på överförmyndarna.

Regeringen föreslår att överförmyndaren endast efter begäran av förmyndaren ska pröva om tillgångar på ett spärrat konto får tas ut. Överförmyndaren föreslås vidare ges möjlighet att spärra vissa finansiella tillgångar såsom aktier och fondandelar. Regeringen gör bedömningen att det inte bör göras någon ändring i föräldrabalken eller gävolagen för att skydda gåvor från föräldrar till barn. Därutöver föreslås att överförmyndaren ges möjlighet att för tillsynsändamål begära uppgifter från banker och vissa andra finansiella företag. Regeringen gör bedömningen att överförmyndarens förutsättningar för att utöva sitt uppdrag bör förbättras genom att fler myndigheter blir skyldiga att självant lämna uppgifter i vissa situationer. Vissa ändringar föreslås också i reglerna om placering av barns tillgångar på bankkonto m.m.

Enligt regeringen har flera av de ovan redovisade ändringsförslagen i bestämmelserna om föräldraförvaltning relevans även för det ekonomiska skyddet av barn med förordnade förmyndare och för vuxna med förordnade ställföreträdare. Regeringen lämnar därför i relevanta delar motsvarande förslag beträffande förordnade ställföreträdare.

Regeringen föreslår också att fristen för en enskild som vill väcka talan mot en förordnad ställföreträdare förlängs från ett till tre år. I propositionen behandlas också frågan om skadeståndsskyldighet för kommun. Regeringen redovisar att Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare har föreslagit att det införs en bestämmelse enligt vilken en kommun är skyldig att solidariskt med en förordnad förmyndare, god man eller förvaltare ersätta den enskilde för sakskada eller ren förmögenhetsskada intill ett belopp motsvarande fem gånger prisbasbeloppet som ställföreträdaren inom ramen för sitt uppdrag vållar denne genom förmögenhetsbrott.

Enligt regeringen finns dock vägande invändningar mot en ordning som innebär ett strikt skadeståndsansvar för kommunerna. En grundläggande utgångspunkt för ansvar och ansvarsfördelning är, anför regeringen, att en skyldighet att betala skadestånd normalt endast bör åläggas den som handlat klandervärt, i allmänhet genom att uppsåtligen eller av vårdslöshet

vålla en skada. Skadeståndsansvar utan vårdslöst handlande bör, enligt regeringen, endast komma i fråga för verksamhet som är förenad med särskilt stora skaderisker. Det är inte kommunerna själva som avgör om de vill utse ställföreträdare. Kommunerna är, anför regeringen, enligt lag skyldiga att tillhandahålla förmyndare, förvaltare och gode män när förutsättningarna för ställföreträdarskap är uppfyllda. Givetvis ska ett förordnande föregås av en noggrann kontroll, men inte ens den mest grundliga kontroll kan, enligt regeringen, i samtliga fall avslöja att en ställföreträdare i framtiden kommer att begå förmögenhetsbrott mot sin huvudman. Kommunerna har inte heller något ansvar för det regelverk som styr verksamheten. Mot den redovisade bakgrunden gör regeringen bedömningen att det inte är rimligt att i lagstiftning ålägga kommuner ett strikt ansvar för skador som förordnade ställföreträdare har vållat.

Regeringen redovisar i propositionen att vissa godmansföreningar tecknat försäkringar som täcker skador till följd av att företrädaren begår förmögenhetsbrott mot sina huvudmän. Sådana försäkringar kan även tecknas av kommuner och erbjuder ett skydd för huvudmän som drabbas av företrädares brottslighet. Enligt regeringen är det önskvärt med en utveckling där förordnade ställföreträdare omfattas av ansvarsförsäkringar. Det finns dock, enligt regeringen, i nuläget inte skäl att lagstifta om att förordnade ställföreträdare måste omfattas av en ansvarsförsäkring. Förhållandena är alltför skiftande mellan olika ställföreträdarskap för att motivera sådan lagstiftning. Detta hindrar dock inte kommuner, anför regeringen, från att rekommendera eller, om det i ett visst enstaka fall kan anses befogat, kräva att den som ska förordnas till ställföreträdare omfattas av en sådan försäkring.

Beträffande utbildning och organisation inom överförmyndarverksamheten är, anför regeringen, överförmyndares och nämndledamöters kompetens av stor betydelse för fullgörandet av de viktiga uppgifter som överförmyndarverksamheten innefattar. Regeringen redovisar att det i olika sammanhang har framförts krav på att viss formell kompetens borde ställas. Det krav som då skulle kunna vara aktuellt att ställa är genomgången juristutbildning. Enligt regeringen bör dock något formellt krav i detta hänseende inte riktas mot vare sig överförmyndare eller ledamöter i en överförmyndarnämnd. Regeringen utgår dock från att kommunerna i större utsträckning än för närvarande ska se till att det i överförmyndarverksamheten finns tillgång till juridisk kompetens. Härutöver anser regeringen att kompetensen hos utsedda överförmyndare och nämndledamöter bör stärkas genom att det säkerställs att de erhåller en god utbildning för uppgifterna.

Länsstyrelserna har tillsynsansvaret för överförmyndarna och det bör enligt regeringens mening framgå av lagen att länsstyrelserna inom ramen för tillsynsverksamheten också ska verka för att kunskaps- och utbildningsnivån hos överförmyndare, nämndledamöter och ersättare är tillfredsstäl-

lande. Ansvaret för att utbildning genomförs bör, liksom i dag, ligga på kommunen. Länsstyrelserna bör bistå med råd om hur utbildningen läggs upp och organiseras och vid tillsyn följa upp att utbildning kommer till stånd.

Regeringen anför vidare att överförmyndarverksamheten kan bedrivas antingen med överförmyndare eller i överförmyndarnämnd. Genom ändringar som trädde i kraft den 1 juli 2006 har det också blivit möjligt för kommuner att tillsammans inrätta en gemensam överförmyndarnämnd.

En ordning med överförmyndarnämnd är enligt regeringens mening att föredra framför en enskild överförmyndare. Den medger att förtroendevalda med skilda erfarenheter kan engageras för överförmyndaruppgifterna. Sköts uppgifterna av en enda person, en överförmyndare, riskerar man enligt regeringen kompetensförluster när majoritetsförhållandena i kommunen ändras vid val och leder till byte på posten. Med en överförmyndarnämnd kan en kontinuerlig sakkunskap lättare upprätthållas. En kombination av en sådan nämnd och en ganska omfattande beslutsdelegation till tjänstemän utgör, anför regeringen, en god avvägning mellan önskemål om lekmannainflytande och ren professionell handläggning.

I propositionen anför regeringen också att med tanke på de fördelar den ser med överförmyndarnämnder talar mycket för att en sådan organisationsform bör göras obligatorisk. Frågan om en obligatorisk ordning med överförmyndarnämnd har dock inte övervägts närmare av utredningen. Regeringen har därmed inte något fullständigt underlag för att ta ställning till vilka konsekvenser en sådan förändring får. Något förslag i frågan kan därmed, enligt regeringen, inte lämnas i den aktuella propositionen. Därmed kommer det även fortsättningsvis att vara möjligt för kommunerna att välja att låta överförmyndaruppgifterna fullgöras av en enskild överförmyndare. Regeringen avser att återkomma i denna fråga.

Därutöver framhåller regeringen att det med den ordning som gäller nu inte går att bortse från att det finns en risk för att kommuner inte tillräckligt uppmärksammar brister och svagheter i den egna organisationen av överförmyndarverksamheten. Länsstyrelserna bör därför, enligt regeringen, i anslutning till sin granskning av överförmyndarverksamheten också uppmärksamma den organisatoriska sidan av denna. Det framstår, anför regeringen, inte som lämpligt att ålägga länsstyrelsen att lämna formella förslag till hur en kommun ska organisera överförmyndarverksamheten. I stället bör länsstyrelsen i dialog med berörd kommun stödja kommunens eget arbete med att uppnå en effektiv överförmyndarorganisation. Länsstyrelsens roll i organisatoriska frågor bör alltså vara rådgivande. Det ligger därmed inom ramen för länsstyrelsernas uppdrag att uppmärksamma de problem som är förenade med en organisationsform med en enskild överförmyndare och upplysa om hur en överförmyndarnämnd med kanslifunktion kan organiseras.

Vad gäller frågan om länsstyrelsernas tillsynsverksamhet föreslår regeringen att den stärks genom att inspektionernas granskande och korrigerande innebörd kompletteras med en rådgivande funktion i förhållande till överförmyndarna och deras tjänstemän.

Rådgivningen bör enligt regeringen bl.a. innebära att länsstyrelserna på eget initiativ sprider relevant information till överförmyndarna. Denna kan bestå av domstolsavgöranden, JO-uttalanden och iakttagelser vid egna inspektioner. En sådan informationsspridning kan, anför regeringen, förväntas bidra till ökad rättslighet, genom att tillgången till för överförmyndarverksamheten relevanta rättskällor säkras över hela landet. Råden kan även, anför regeringen vidare, gälla sådant som administrativa rutiner, organisatoriska frågor eller utbildningsfrågor, där länsstyrelserna torde kunna bidra med information om modeller och arbetssätt som visat sig fungera väl. Överförmyndare och tjänstemän bör även kunna vända sig till en länsstyrelse för mer specifik rådgivning. Enligt regeringen bör rådgivningen inte avse hur det ska förfaras i ett visst konkret ärende utan mer fokusera på sådant som tolkningen av en viss lagregel och upplysningar om praxis och metodfrågor. Att länsstyrelserna ska ha en rådgivande funktion torde inte heller begränsa länsstyrelserna i deras roll som tillsynsmyndighet. Enligt regeringen är det emellertid viktigt att det inte uppfattas så att länsstyrelsernas rådgivning om arbetssätt eller metoder tar ifrån kommunerna ansvaret för att verksamheten lever upp till de krav som ställs. Det ska vara tydligt gentemot överförmyndarna när länsstyrelserna utövar tillsyn respektive agerar i sin rådgivande funktion. Enligt regeringen bör inte någon enskild länsstyrelse ges i uppgift att utfärda allmänna råd för tillsynsverksamheten.

Med hänsyn till behovet av vissa informationsinsatser föreslås att de ändrade reglerna ska börja gälla den 1 januari 2009.

Propositionen – vidtagna åtgärder beträffande länsstyrelsernas tillsyn

I propositionen redovisar regeringen vilka åtgärder som vidtagits med anledning av Riksrevisionens rapport och riksdagens tillkännagivande från våren 2007. I syfte att stärka länsstyrelsernas tillsyn har regeringen under hösten 2007 beslutat vissa ändringar i förmynderskapsförordningen (1995:379) med ikraftträdande den 1 januari 2008.

För att åstadkomma en regelbunden tillsyn av samtliga överförmyndare har en ny bestämmelse införts som innebär att det som huvudregel ska genomföras årliga inspektioner. För att länsstyrelserna inte ska behöva ödsla resurser på inspektioner som redan på förhand framstår som obehövliga får en länsstyrelse dock avstå från en inspektion. Som ett absolut krav gäller att varje överförmyndare ska inspekteras minst vartannat år.

I förordningen har det också förtydligats att syftet med inspektionen är att säkerställa att ärenden handläggs på ett rättssäkert och i övrigt lämpligt sätt i enlighet med lag. Inspektionen ska alltid omfatta, men är inte begränsad till, granskning av det register överförmyndaren ska föra samt stickprovsvis utvalda akter.

För att det klart ska framgå att särskilda inspektioner kan ingå som en del i handläggningen av anmälningsärenden har en bestämmelse om sådana inspektioner införts i förordningen. Av bestämmelsen framgår att en sådan inspektion inte måste genomföras på samma sätt som den årliga inspektionen, utan att den kan anpassas till vad som är ändamålsenligt i det enskilda fallet.

För att åtgärda bristerna i fråga om dokumentation av inspektionerna har det införts en bestämmelse där det klarläggs att det ska upprättas protokoll över en genomförd inspektion. Förordningen innehåller nu de grundläggande bestämmelserna om vad som ska redovisas i protokollet. Av särskild vikt är det att anmärkningar mot överförmyndarens handläggning och skälen för dem ska antecknas.

Vikten av att brister som upptäcks och leder till anmärkningar också följs upp har betonats genom att det särskilt reglerats att länsstyrelsen kan ålägga en överförmyndare att rapportera vilka åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med påpekade missförhållanden.

Regeringen anför vidare att trovärdigheten i ett system med förordnade ställföreträdare bygger på att samhället upprätthåller en effektiv kontroll av företrädarnas förvaltning. Ansvar för den kontrollen vilar i första hand på de kommunala överförmyndarna och överförmyndarnämnderna. För att hög kvalitet och tillförlitlighet i systemet ska kunna upprätthållas krävs dock även en fungerande statlig tillsyn över överförmyndarverksamheten. Ansvar för denna tillsyn vilar på länsstyrelserna. Genom de ovan beskrivna ändringarna i förmynderskapsförordningen har det, enligt regeringen, tydliggjorts vilka krav som ställs på länsstyrelsernas tillsyn.

Som redovisats ovan föreslår regeringen i den aktuella propositionen att tillsynsansvaret också bör utvidgas till att avse utbildningsfrågor samt att inspektionernas granskande och korrigerande innebörd dessutom kompletteras med en rådgivande funktion i förhållande till överförmyndarna och deras tjänstemän.

Vad därefter gäller frågan om koncentration av tillsynsverksamheten framhåller regeringen att verksamheten med tillsyn över överförmyndare utgör en smal och specialiserad sektor inom länsstyrelserna. Särskilt i de mindre länen kan arbetsvolymen vara så liten att det blir svårt att upprätthålla kompetens inom området. Kostnaderna per ärende tenderar också att öka när personalen inte kan arbeta upp en rimlig förtroenhet med ämnet och en därav följande rutin.

En metod för att stärka kvaliteten i tillsynsarbetet är därmed, anför regeringen, att sträva mot större funktionsenheter inom länsstyrelsernas tillsynsverksamhet. En parlamentarisk kommitté – Ansvarskommittén – föreslår i

sitt slutbetänkande (SOU 2007:10) Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft en ny regional samhällsorganisation. Enligt kommitténs modell får länsstyrelserna, som statens företrädare i länet, en starkare roll som tillsynsmyndighet och samordnare av statliga verksamheter. En förutsättning för reformen anges vara en ny, gemensam länsindelning med väsentligt färre enheter än i dag. Kommitténs betänkande har varit utsänt på en bred remiss. Remissvaren bereds nu i Regeringskansliet. Möjligheterna att koncentrera vissa uppgifter som enligt lag ska utföras av en länsstyrelse till ett mindre antal länsstyrelser behandlas särskilt i departementspromemorian (Ds 2007:28) Koncentration av länsstyrelseverksamhet. I promemorian föreslås att många uppgifter, bl.a. tillsynen över överförmyndare, ska koncentreras till sju angivna länsstyrelser. Även promemorians förslag har sänts ut på remiss och förslagen bereds nu i Regeringskansliet.

Enligt regeringen framstår det som lämpligt att i de fortsatta övervägandena av frågor om formell koncentration eller samordning mellan länsstyrelserna i verksamheten med tillsyn över överförmyndare avvakta det ovan beskrivna arbetet. Det finns därför, anför regeringen, inte förutsättningar att nu föreslå några ändrade regler för samordning mellan länsstyrelser i tillsynsarbetet. Ett sådant ställningstagande bör naturligtvis, enligt regeringen, inte ses som något hinder mot en vidareutveckling av det mer informella samarbete mellan länsstyrelserna som redan i dag finns i tillsynsfrågorna, t.ex. när det gäller utbyte av erfarenheter och samråd vid utformande av tillsynsplaner och rekommendationer om utbildning för överförmyndare. Det är tvärtom, anför regeringen, lämpligt att detta samarbete fördjupas och utvecklas vidare. För sådant samarbete finns inte några formella hinder, och några lagstiftningsåtgärder är därför enligt regeringens mening inte nödvändiga.

Motionerna

Marina Pettersson m.fl. (s) redovisar i motion 2007/08:C330 att när en underårig får t.ex. brottsskadeersättning görs inbetalningen till ett spärrat bankkonto under förutsättning att ersättningen överstiger två gånger prisbasbeloppet. Vid ersättningar som understiger två gånger prisbasbeloppet görs inte sådana insättningar på spärrade konton. I sådana fall finns det, enligt motionärerna, risk för att förmyndarna missbrukar sitt förtroende och förbrukar medlen. Motionärerna begär därför ett tillkännagivande om att alla försäkrings-, skadestånds- och brottsskadeersättningar som tillfaller en underårig – oavsett ersättningens storlek – ska sättas in på ett spärrat bankkonto. Motsvarande yrkande framställs i motion 2007/08:C375 av Marie Nordén m.fl. (s).

Egon Frid m.fl. (v) anser i motion 2007/08:C4 att det bör införas bestämmelser om skadeståndsansvar för kommuner. Det har förekommit ett antal allvarliga fall där ställföreträdare förskingrat huvudmannens medel och där de drabbade inte fått någon ersättning. Enligt motionärerna är den skada

som en ställföreträdare kan vålla enskilda av en så allvarlig karaktär att den motiverar att bestämmelser om skadeståndsansvar för kommuner införs i enlighet med det förslag som lämnats av Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare. Ett stort antal remissinstanser har tillstyrkt utredningens förslag. Mot denna bakgrund anser motionärerna att utredningens förslag om ett strikt solidariskt skadeståndsansvar för kommuner bör genomföras. Ett tillkännagivande begärs i enlighet härmed.

I motion 2007/08:C278 anser Ann-Christin Ahlberg (s) att barn inte ska kunna bli betalningsansvariga för sina föräldrars skulder. Barn med skulder kan senare i livet få problem med att bl.a. hyra eller köpa en bostad, teckna telefonabonnemang eller låna pengar. Enligt motionären krävs en grundlig översyn av lagstiftningen i syfte att skydda barn från att bli skuldsatta. Ett tillkännagivande begärs med detta innehåll.

Catharina Bråkenhielm (s) anför i motion 2007/08:C282 att många barn blir restfördas hos Kronofogdemyndigheten på grund av obetalda skulder som egentligen är föräldrarnas skulder. Barn med betalningsanmärkningar kan senare i livet få stora problem. Det kan bli svårt att få ett lägenhetskontrakt och nästan omöjligt att låna pengar. Motionären anser att barn under 18 år inte ska kunna restföras hos Kronofogdemyndigheten. Mot denna bakgrund begärs i motionen ett tillkännagivande om behovet av en översyn av lagstiftningen beträffande barns skuldsättning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inte finna annat än att 1995 års förmynderskapsreform i huvudsak fallit väl ut. Som regeringen påpekat bör dock regelverket justeras i vissa avseenden.

Enligt utskottets mening är det ett oeftergivligt krav att lagstiftningen skyddar barn från att utnyttjas ekonomiskt och därmed löpa risk att gå in i vuxenlivet med skulder. Utskottet välkomnar därför regeringens lagförslag som innebär att risken för missbruk av barns tillgångar minskar.

En väl fungerande tillsyn bidrar också, enligt utskottets mening, till att minska risken för att förmyndare och andra ställföreträdare missköter sina huvudmäns tillgångar. De förordningsändringar som regeringen beslutade redan under hösten 2007 i syfte att stärka länsstyrelsernas tillsyn framstår, enligt utskottets mening, som ändamålsenliga och välmotiverade. Enligt utskottets mening ligger de vidtagna åtgärderna helt i linje med riksdagens tillkännagivande våren 2007 med anledning av Riksrevisionens styrelses framställning. Utskottet ställer sig också positivt till nu aktuella lagförslag som syftar till att stärka det allmännas tillsyn.

I motionerna 2007/08:C330 och 2007/08:C375 förespråkas att beloppsgränsen för användande av spärrade konton vid utbetalningar till underåriga tas bort. Liksom motionärerna anser utskottet att det är angeläget att minska riskerna för att föräldrar missbrukar medel som tillfaller barnet. Åtskilliga av de ersättningar som kan komma i fråga för direktinsättningar på spärrade konton torde dock ligga i spannet mellan ett och två basbe-

lopp. Som regeringen påpekat innebär utbetalningar som understiger ett prisbasbelopp mindre ofta någon nämnvärt ökad risk för missbruk av barns tillgångar. Regeringen har också framhållit att ett användande av spärade konton även beträffande utbetalningar som understiger ett prisbasbelopp skulle innebära en markant ökad belastning på överförmyndarna. Vid en samlad bedömning kan utskottet inte finna annat än att regeringens förslag får anses väl avvägt och att motionerna bör avslås. Utskottet utgår dock från att regeringen noga följer utvecklingen och vid behov återkommer till riksdagen.

Vad därefter gäller frågan om skadeståndsskyldighet för kommuner som tas upp i motion 2007/08:C4 vill utskottet framhålla att förmyndare, gode män och förvaltare är skyldiga att ersätta skada som de uppsåtligt eller av oaksamhet orsakar den enskilde (12 kap. 14 § föräldrabalken). Det kan dock förekomma att företrädaren saknar tillgångar, vilket innebär att det kan vara svårt för den drabbade att få ut den ersättning som han eller hon har rätt till. Utskottet har förståelse för att det i sådana fall kan medföra stor skada för en enskild när en förordnad ställföreträdare missköter sitt uppdrag och att det är ett allvarligt problem för dem som drabbas. I propositionen har regeringen redovisat sina invändningar mot att införa en skadeståndsskyldighet för kommunerna. På de skäl som regeringen anfört framstår det, enligt utskottets mening, inte som rimligt att, utifrån i svensk rätt grundläggande skadeståndsrättsliga principer, i lagstiftning ålägga kommunerna ett strikt ansvar för skador som förordnade ställföreträdare har vållat. Utskottet instämmer således i regeringens bedömning och motionen bör avslås. I sammanhanget kan tilläggas att gällande lagstiftning innebär att en kommun är skyldig att ersätta skada som uppkommer till följd av fel eller försummelse vid myndighetsutövning. I den utsträckning en överförmyndare har förfarit försumligt i samband med utseende av eller tillsyn över en ställföreträdare kan kommunen alltså bli skadeståndsskyldig. Därtill kommer att de vidtagna åtgärderna beträffande länsstyrelsernas tillsyn rimligen borde leda till ett minskat antal misskötta uppdrag och att en utökad användning av ansvarsförsäkringar inom godmansföreningarna är väl ägnade att hålla den enskilde skadeslös.

Vad slutligen gäller motionerna 2007/08:C278 och 2007/08:C282 får motionsönskemålen i huvudsak anses tillgodosedda genom förevarande proposition och det arbete som föregått propositionen. Motionerna bör därför avslås.

Med det anförda föreslår således utskottet att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna 2007/08:C4, 2007/08:C278, 2007/08:C282, 2007/08:C330 och 2007/08:C375.

Ställföreträdares död

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande som rör regleringen när en förordnad förmyndare, god man eller förvaltare dör. Utskottet hänvisar till pågående beredningsarbete.

Bakgrund

I 14 kap. 24 § föräldrabalken stadgas att om en förordnad förmyndare, god man eller förvaltare dör ska dödsboet svara för att den enskildes egendom redovisas och åtgärder vid förvaltningens upphörande vidtas enligt regleringen i 14 kap. föräldrabalken. En motsvarande bestämmelse som gäller föräldrars död finns i 13 kap. 22 § föräldrabalken.

Motionen

I motion 2007/08:C343 anför Betty Malmberg (m) att en förordnad förmyndare, god man eller förvaltare har förordnats för att ta till vara en annan persons rättsliga eller ekonomiska intressen. Om ställföreträdaren dör ska ställföreträdarens dödsbo svara för att den enskildes egendom redovisas och åtgärder vid förvaltningens upphörande vidtas. Motionären anser inte att det är rimligt att sådana krav ställs på ställföreträdarens anhöriga. Mot denna bakgrund anser motionären att bestämmelsen i 14 kap. 24 § föräldrabalken snarast bör revideras. Ett tillkännagivande begärs i enlighet härmed.

Utskottets ställningstagande

Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare har i sitt slutbetänkande (SOU 2004:112) övervägt vissa frågor kring anordnande och upphävande av godmanskap. Bl.a. föreslås att överförmyndarna ska ges befogenhet att interimistiskt anordna godmanskap. Betänkandet i den delen bereds alltjämt inom Justitiedepartementet.

Utskottet kan konstatera att den frågeställning som behandlas i motionen har ett nära samband med frågor som övervägts av Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare. Utskottet utgår från att motionsspörsmålet kommer att bli föremål för överväganden i det fortsatta beredningsarbetet. Motion 2007/08:C343 bör därför avslås.

Reservation

Förmynderskapsrättsliga frågor, punkt 1 (v)

av LiseLotte Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:150 och motion 2007/08:C4 och avslår motionerna 2007/08:C278, 2007/08:C282, 2007/08:C330 och 2007/08:C375.

Ställningstagande

Jag anser att de framlagda lagförslagen får godtas. Som påpekas i motion 2007/08:C4 har det emellertid under senare år förekommit ett antal allvarliga fall där ställföreträdare förskingrat huvudmannens medel och där de drabbade inte fått någon ersättning.

För att kunna upprätthålla tilltron till det nuvarande systemet med ställföreträdare anser jag att det krävs ett yttersta skyddsnät i form av en ersättning som kan gottgöra den enskilde för skador som ställföreträdaren vållar henne eller honom. Den skada som en ställföreträdare kan vålla enskilda är nämligen, enligt min mening, av en så allvarlig karaktär att den motiverar att det införs bestämmelser om skadeståndsansvar för kommunerna.

Jag anser således – i motsats till regeringen – att det bör införas bestämmelser om skadeståndsansvar för kommunerna i enlighet med det förslag som lämnats av Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare. Utredningens förslag har tillstyrkts av ett stort antal remissinstanser. I sammanhanget kan vidare hänvisas till bestämmelserna i 3 kap. skadeståndslagen. Av 1 § första stycket 2 framgår att den som har arbetstagare i sin tjänst ska ersätta ren förmögenhetsskada som arbetstagaren i tjänsten vållat genom brott. Ett skadeståndsansvar för kommunerna i enlighet med motionsönskemålet synes mot denna bakgrund på intet sätt främmande i svensk skadeståndsrätt. Det får ankomma på regeringen att snarast återkomma till riksdagen med erforderliga lagförslag.

Vad som anförts i reservationen bör riksdagen, med bifall till proposition 2007/08:150 och motion 2007/08:C4 samt med avslag på motionerna 2007/08:C278, 2007/08:C282, 2007/08:C330 och 2007/08:C375, tillkännage för regeringen som sin mening.

Särskilt yttrande

Förmynderskapsrättsliga frågor, punkt 1 (s)

Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Ameer Sachet (s), Eva Sonidsson (s), Fredrik Lundh (s) och Rose-Marie Carlsson (s) anför:

Enligt vår uppfattning är det angeläget att lagstiftningen skyddar barn från att utnyttjas ekonomiskt.

Lagstiftningen har nyligen setts över av Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare. I propositionen föreslås vissa lagändringar som syftar till att minska risken för missbruk av barns tillgångar. Det föreslås bl.a. att beloppsgränsen för användande av spärrade konton vid utbetalningar till underåriga sänks från två till ett prisbasbelopp. Vi utesluter inte att det inom en snar framtid kan bli nödvändigt att helt slopa beloppsgränsen för att ytterligare minska risken för missbruk av barns tillgångar. I dagsläget är vi dock inte beredda att förorda en sådan ordning. Vi avser i stället att först följa utfallet av den nu aktuella lagändringen. Mot denna bakgrund har vi slutligen stannat för att inte reservera oss.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:150 Förmynderskapsrättsliga frågor:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i föräldrabalken,
2. lag om ändring i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,
3. lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder,
4. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
5. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Följdmotionen

2007/08:C4 av Egon Frid m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett strikt solidariskt skadeståndsansvar för den kommun som förordnat en ställföreträdare såvitt avser skador som orsakas genom förmögenhetsbrott.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:C278 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen så att barn inte ska tvingas bära sina föräldrars skulder.

2007/08:C282 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barns skuldsättning.

2007/08:C330 av Marina Pettersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyddande av försäkrings- eller skadeståndsansättningar oavsett beloppsnivå till minderåriga.

2007/08:C343 av Betty Malmberg (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att 14 kap. 24 § föräldrabalken snarast bör revideras.

2007/08:C375 av Marie Nordén m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbetalning av medel till barn enligt brottsskadelagen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs i fråga om föräldrabalken¹

dels att 14 kap. 9 § ska upphöra att gälla,

dels att 12 kap. 10 och 15 §§, 13 kap. 7, 9, 12 och 19 §§, 14 kap. 4, 7, 8, 10, 13 och 21 §§, 16 kap. 10 och 11 §§ samt 19 kap. 17 § ska ha följande lydelse,

dels att det i balken ska införas två nya paragrafer, 9 kap. 8 § och 16 kap. 10 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

8 §

Pengar som en omyndig efter det att han eller hon har fyllt sexton år själv har satt in hos en bank får betalas ut till den omyndige. Banken får inte utan den omyndiges samtycke betala ut pengarna till förmyndaren.

Om förmyndaren har fått överförmyndarens tillstånd att omhänderta pengar som avses i första stycket och visat upp bevis på det, får banken betala ut pengarna till förmyndaren men inte till den omyndige.

Första och andra styckena gäller också pengar som har satts in hos ett kreditmarknadsföretag, ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet och ett utländskt företag som driver bankrörelse, finansieringsrörelse eller inlåningsverksamhet från en filial i Sverige.

¹ Balken omtryckt 1995:974.

12 kap.**10 §**

Om en förmyndare, god man eller förvaltare har ingått avtal för den enskildes räkning utan att inhämta samtycke från överförmyndaren, trots att samtycke krävs enligt 13–15 kap., får motparten inte frånträda avtalet, om förmyndaren, gode mannen eller förvaltaren begär överförmyndarens samtycke inom en månad från det att avtalet ingicks och något annat förbehåll inte har gjorts. Om överförmyndaren inte lämnar sitt samtycke, får motparten frånträda avtalet, om inte något annat har överenskommit.

Om en förmyndare, god man eller förvaltare har ingått ett avtal som innebär skuldsättning för den enskilde utan att inhämta samtycke som krävs enligt 13 kap. 12 § första stycket 1 eller 14 kap. 13 § första stycket 1, får motparten inte heller frånträda avtalet sedan det har blivit fullgjort.

15 §

Talan om ersättning enligt 14 § *skall* väckas inom *ett* år från det att handlingar som anges i 16 kap. 8 § har lämnats över till den som är behörig att ta emot redovisning för förvaltningen. Om talan inte väcks inom nämnda tid, är talerätten förlorad. Detta gäller inte, om ställföreträdaren har gjort sig skyldig till brottsligt förfarande.

Talan om ersättning enligt 14 § *ska* väckas inom *tre* år från det att handlingar som anges i 16 kap. 8 § har lämnats över till den som är behörig att ta emot redovisning för förvaltningen. Om talan inte väcks inom nämnda tid, är talerätten förlorad. Detta gäller inte, om ställföreträdaren har gjort sig skyldig till brottsligt förfarande.

13 kap.**7 §²**

Pengar som inte placeras enligt 5, 6 eller 10 § och som inte heller omedelbart behöver användas *skall* göras räntebärande genom att sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag.

Pengar som inte placeras enligt 5, 6 eller 10 § och som inte heller omedelbart behöver användas *ska* göras räntebärande genom att sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag. *I anslutning till en placering enligt 5 eller 6 § får pengar dock föras över till ett konto hos ett värdepappersbolag, även om någon ränta inte är avtalad.*

² Senaste lydelse 2004:422.

9 §

Överförmyndaren *skall* besluta att bestämmelserna i 4–7 §§ inte längre *skall* tillämpas, om värdet på den omyndiges tillgångar har kommit att sjunka till ett belopp som understiger fyra gånger gällande *basbelopp* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och det inte finns särskild anledning att låta kontrollen fortgå.

Ett beslut enligt första stycket gäller inte egendom som har tillfallit den omyndige under villkor om särskild överförmyndarkontroll.

Om det med hänsyn till föräldrarnas och den omyndiges förhållanden eller i övrigt finns särskilda skäl, får överförmyndaren helt eller delvis *medge* undantag från 3–8 §§.

Överförmyndaren *ska* besluta att bestämmelserna i 4–7 §§ inte längre *ska* tillämpas, om värdet på den omyndiges tillgångar har kommit att sjunka till ett belopp som understiger fyra gånger gällande *prisbasbelopp* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och det inte finns särskild anledning att låta kontrollen fortgå.

Om det med hänsyn till föräldrarnas och den omyndiges förhållanden eller i övrigt finns särskilda skäl, får överförmyndaren helt eller delvis *besluta om* undantag från 3–7 §§.

12 §

För den omyndiges räkning får föräldrar endast med överförmyndarens samtycke

1. ta upp lån eller *ingå någon annan skuldförbindelse*,

2. ingå borgensförbindelse, eller

3. ställa den omyndiges egendom som säkerhet för den omyndiges eller någon annans förbindelse.

Är det fråga om åtgärder enligt första stycket som faller inom ramen för en rörelse som föräldrarna med överförmyndarens samtycke driver för den omyndiges räkning, behövs samtycke endast i fråga om pantsättning av fast egendom eller tomträtt. Samtycke behövs inte i fråga om statliga lån som tas upp för att ge den omyndige hjälp till utbildning eller bosättning.

Samtycke får lämnas endast om åtgärden behövs för att trygga den omyndiges övriga egendom eller kan anses nödvändig för den omyndiges utbildning eller uppehälle eller om det annars finns särskilda skäl för åtgärden.

19 §³

Om det av någon särskild anledning behövs för att trygga förvaltningen, får överförmyndaren

1. besluta att 3–7 §§ *skall* tillämpas även i *annat* fall än som följer av 2 §,

2. begränsa möjligheten att ta ut pengar som har satts in hos bank

1. besluta att 3–7 §§ *ska* tillämpas även i *andra* fall än som följer av 2 §,

2. begränsa möjligheten att ta ut pengar som har satts in hos bank,

³ Senaste lydelse 2007:529.

eller kreditmarknadsföretag, utöver vad som följer av 8 §,

3. besluta att värdehandlingar *skall* förvaras och förvaltas av ett värdepappersinstitut enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller ett motsvarande utländskt institut som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersinstitut i Sverige,

4. besluta att premieobligationer som har utfärdats av staten *skall* skrivas in i statsskuldboken med förbehåll att belopp som hänförs till obligationerna inte får lyftas utan överförmyndarens samtycke, och

5. genom meddelande till den som *skall* betala pengar till den omyndige besluta att pengarna *skall* sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag.

Meddelas beslut enligt första stycket 3, *skall* föräldrarna träffa avtal med värdepappersinstitutet på villkor som överförmyndaren har godkänt. I fråga om rättigheter som registreras enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument får föräldrarna, i stället för att träffa ett avtal om förvaring och förvaltning, på konto i avstämningsregister låta registrera eller, om rättigheten förvaltas av någon som har medgivande som förvaltare enligt den lagen, till denne anmäla att föräldrarna endast med överförmyndarens tillstånd får överlåta eller pantsätta rättigheten eller uppbära på rättigheten belöpande kapitalbelopp.

kreditmarknadsföretag eller värdepappersbolag, utöver vad som följer av 8 §,

3. besluta att värdehandlingar *ska* förvaras och förvaltas av ett värdepappersinstitut enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller ett motsvarande utländskt institut som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersinstitut i Sverige,

4. genom meddelande till en central värdepappersförvarare, den som för ett register enligt 4 kap. 11 § lagen (2004:46) om investeringsfonder eller den som har registrerats som förvaltare av finansiella instrument eller andelar i investeringsfonder, begränsa föräldrars möjlighet att förfoga över rättigheter som registreras enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument eller som avses i lagen om investeringsfonder, och

5. genom meddelande till den som *ska* betala pengar till den omyndige besluta att pengarna *ska* sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag.

Meddelas beslut enligt första stycket 3, *ska* föräldrarna träffa avtal med ett värdepappersinstitut på villkor som överförmyndaren har godkänt.

Ett värdepappersinstitut är skyldigt att träffa ett sådant avtal om förvaring och förvaltning som avses i andra stycket. Avtalet får inte träffas på sämre villkor än de som värdepappersinstitutet erbjuder andra enskilda personer vid samma typ av avtal.

14 kap.

4 §

Andra värdehandlingar än sådana som nämns i 5 § första stycket *skall* säljas och fordringar drivas in så snart det lämpligen kan ske, om det inte är till fördel för den enskilde att värdehandlingarna behålls eller att fordringarna förblir utestående.

Annan lös egendom *än som nu har nämnts och* som inte omfattas av 11 § *skall* säljas vid en lämplig tidpunkt, om inte egendomen är till nytta eller har särskilt värde för den enskilde eller den enskildes familj eller *om* egendomen av någon annan särskild anledning bör behållas.

Andra värdehandlingar än sådana som nämns i 5 § första stycket *ska* säljas och fordringar drivas in så snart det lämpligen kan ske, om det inte är till fördel för den enskilde att värdehandlingarna behålls eller att fordringarna förblir utestående.

Annan lös egendom som inte omfattas av 11 § *ska* säljas vid en lämplig tidpunkt, om inte egendomen är till nytta eller har särskilt värde för den enskilde eller den enskildes familj eller egendomen av någon annan särskild anledning bör behållas.

7 §⁴

Pengar som inte placeras enligt 5, 6 eller 11 § och inte heller omedelbart behöver användas *skall* göras räntebärande genom att sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag.

Pengar som inte placeras enligt 5, 6 eller 11 § och inte heller omedelbart behöver användas *ska* göras räntebärande genom att sätts in hos bank eller kreditmarknadsföretag. *I anslutning till en placering enligt 5 eller 6 § får pengar dock föras över till ett konto hos ett värdepappersbolag, även om någon ränta inte är avtalad.*

8 §⁵

Pengar som har satts in hos bank eller kreditmarknadsföretag får tas ut endast efter samtycke från överförmyndaren.

Samtycke krävs dock inte vid uttag av

1. ränta, eller

1. ränta *som är upplupen under innevarande och föregående år, eller*

⁴ Senaste lydelse 2004:422.

⁵ Senaste lydelse 2004:422.

2. pengar som behöver hållas tillgängliga för den enskildes uppehålle eller vården av hans eller hennes egendom om den förordnade förmyndaren, gode mannen eller förvaltaren vid insättningen gjort förbehåll om att de får tas ut utan överförmyndarens samtycke.

10 §

Om det finns särskilda skäl, får överförmyndaren helt eller delvis *medge* undantag från 4–9 §§.

Om det finns särskilda skäl, får överförmyndaren helt eller delvis *besluta om* undantag från 4–8 §§.

13 §

För den enskildes räkning får en förordnad förmyndare, god man eller förvaltare endast med överförmyndarens samtycke

1. ta upp lån eller *ingå någon annan skuldförbindelse*,

1. ta upp lån eller *företa någon annan rättshandling som innebär att den enskilde sätts i skuld*,

2. ingå borgensförbindelse, eller

3. ställa den enskildes egendom som säkerhet för den enskildes eller någon annans förbindelse.

Är det fråga om åtgärder enligt första stycket som faller inom ramen för en rörelse som ställföreträdaren med överförmyndarens samtycke driver för den enskildes räkning, behövs samtycke endast i fråga om pantsättning av fast egendom eller tomträtt. Samtycke behövs inte i fråga om statliga lån som tas upp för att ge den enskilde hjälp till utbildning eller bosättning.

Samtycke får lämnas endast om åtgärden behövs för att trygga den enskildes övriga egendom eller kan anses nödvändig för hans eller hennes utbildning eller uppehålle eller om det annars finns särskilda skäl för åtgärden.

21 §⁶

Om det behövs för att trygga förvaltningen, får överförmyndaren

1. begränsa möjligheten att ta ut pengar som har satts in hos bank eller kreditmarknadsföretag, utöver vad som följer av 8 §,

1. begränsa möjligheten att ta ut pengar som har satts in hos bank, kreditmarknadsföretag eller värdepappersbolag, utöver vad som följer av 8 §,

2. besluta att värdehandlingar *skall* förvaras och förvaltas av ett värdepappersinstitut enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller ett motsvarande utländskt institut som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersinstitut i Sverige, *och*

2. besluta att värdehandlingar *ska* förvaras och förvaltas av ett värdepappersinstitut enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller ett motsvarande utländskt institut som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersinstitut i Sverige,

3. genom meddelande till den

3. genom meddelande till den

⁶ Senaste lydelse 2007:529.

som *skall* betala pengar till den enskilde besluta att pengarna *skall* sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag.

Meddelas beslut enligt första stycket 2, *skall* ställföreträdaren träffa avtal med värdepappersinstitutet på villkor som överförmyndaren har godkänt. I fråga om rättigheter som registreras enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument får ställföreträdaren, i stället för att träffa ett avtal om förvaring och förvaltning, på konto i avstämningsregister låta registrera eller, om rättigheten förvaltas av någon som har medgivande som förvaltare enligt den lagen, till denne anmäla att ställföreträdaren endast med överförmyndarens tillstånd får överlåta eller pantsätta rättigheten eller uppbära på rättigheten belöpande kapitalbelopp.

Ett värdepappersinstitut är skyldigt att träffa ett sådant avtal om förvaring och förvaltning som avses i andra stycket. Avtalet får inte träffas på sämre villkor än de som värdepappersinstitutet erbjuder andra enskilda personer vid samma typ av avtal.

som *ska* betala pengar till den enskilde besluta att pengarna *ska* sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag, och

4. genom meddelande till en central värdepappersförvarare, den som för ett register enligt 4 kap. 11 § lagen (2004:46) om investeringsfonder eller den som har registrerats som förvaltare av finansiella instrument eller andelar i investeringsfonder, begränsa ställföreträdarens möjlighet att förfoga över rättigheter som registreras enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument eller som avses i lagen om investeringsfonder.

Meddelas beslut enligt första stycket 2, *ska* ställföreträdaren träffa avtal med ett värdepappersinstitut på villkor som överförmyndaren har godkänt.

16 kap.**10 §**

Socialnämnder och andra myndigheter är skyldiga att på begäran lämna överförmyndaren de uppgifter som behövs för överförmyndarens tillsynsverksamhet.

Därutöver är de myndigheter som regeringen föreskriver skyldiga att underrätta överförmyndaren om sådana förhållanden som de får kännedom om och som kan vara av betydelse för överförmyndarens tillsynsverksamhet.

I lag och förordning finns särskilda bestämmelser om skyldighet för myndigheter att underrätta överförmyndaren om förhållanden av betydelse för dennes tillsynsverksamhet.

10 a §

En bank är skyldig att på begäran lämna överförmyndaren de uppgifter som behövs för överförmyndarens tillsynsverksamhet.

Första stycket gäller också kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag, centrala värdepappersförvarare, kontoförande institut, fondbolag, förvaringsinstitut, företag som driver inlåningsverksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet och utländska företag som driver motsvarande verksamhet från en filial i Sverige.

11 §⁷

När en omyndig på grund av arv eller testamente har fått pengar till ett värde överstigande *två gånger gällande* prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller med villkor om särskild överförmyndarkontroll, *skall* den som ombesörjer utbetalningen från dödsboet för den omyndiges räkning sätta in medlen hos bank eller kreditmarknadsföretag, med uppgift om att medlen inte får tas ut utan överförmyndarens tillstånd.

Vad som nu sagts om skyldighet att betala till bank eller kreditmarknadsföretag *skall* även gälla försäkringsgivare vid utbetalning av försäkringsbelopp som den

När en omyndig på grund av arv eller testamente har fått pengar till ett värde överstigande *ett* prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller med villkor om särskild överförmyndarkontroll, *ska* den som ombesörjer utbetalningen från dödsboet för den omyndiges räkning sätta in medlen hos bank eller kreditmarknadsföretag, med uppgift om att medlen inte får tas ut utan överförmyndarens tillstånd.

Vad som nu sagts om skyldighet att betala till bank eller kreditmarknadsföretag *ska* även gälla

1. försäkringsgivare vid utbetalning av försäkringsbelopp som den

⁷ Senaste lydelse 2004:422.

omyndige har rätt till samt pensionssparinstitut vid utbetalning enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande. *Om betalningen avser en periodisk förmån, gäller skyldigheten att betala till bank eller kreditmarknadsföretag endast när den första utbetalningen görs.*

När utbetalning enligt första eller andra stycket görs, *skall* den som ombesörjer utbetalningen genast göra anmälan till förmyndaren och överförmyndaren. En sådan anmälan *skall* också göras om en omyndig på grund av arv eller testamente har fått värdehandlingar till ett värde som överstiger i första stycket nämnt belopp eller med villkor om att värdehandlingarna *skall* stå under särskild överförmyndarkontroll.

Vad som föreskrivs i första-tredje styckena gäller inte vid utbetalning av medel som den omyndige får förvalta själv. Andra och tredje styckena gäller inte heller om utbetalning görs från försäkring som tagits inom ramen för en rörelse.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller också vid betalning eller utgivande av värdehandlingar till någon för vilken det har förordnats god man med uppgift att förvalta egendom eller för vilken det har förordnats förvaltare.

omyndige har rätt till,

2. pensionssparinstitut vid utbetalning enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande,

3. Brottsoffermyndigheten vid utbetalning av ersättning enligt brottsskadelagen (1978:413),

4. huvudman vid utbetalning av skadestånd enligt 14 a kap. 12 § skollagen (1985:1100), samt

5. myndighet som betalar ut ersättning med anledning av skadeståndsanspråk mot staten.

Om betalningen avser en periodisk förmån, gäller skyldigheten att betala till bank eller kreditmarknadsföretag endast när den första utbetalningen görs.

När utbetalning enligt första eller andra stycket görs, *ska* den som ombesörjer utbetalningen genast göra anmälan till förmyndaren och överförmyndaren. En sådan anmälan *ska* också göras om en omyndig på grund av arv eller testamente har fått värdehandlingar till ett värde som överstiger i första stycket nämnt belopp eller med villkor om att värdehandlingarna *ska* stå under särskild överförmyndarkontroll.

Bestämmelserna i första-fjärde styckena gäller inte vid utbetalning av medel som den omyndige får förvalta själv. Andra-fjärde styckena gäller inte heller om utbetalning görs från försäkring som har tagits inom ramen för en rörelse.

19 kap.

17 §

Länsstyrelsen *skall* utöva tillsyn över överförmyndares och överförmyndarnämnders verksamhet.

Länsstyrelsen *ska* utöva tillsyn över överförmyndares och överförmyndarnämnders verksamhet.

Länsstyrelsen ska

– med råd stödja överförmyndarna och överförmyndarnämnderna i deras verksamhet och därvid främja en enhetlig rättstillämpning, och

– se till att utbildningen av överförmyndarna, ledamöterna i överförmyndarnämnderna och ersättare är tillfredsställande.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.
 2. I fråga om avtal som har ingåtts före ikraftträdandet gäller 12 kap. 10 § i dess äldre lydelse.
 3. Äldre bestämmelser i 12 kap. 15 § om tid för att väcka talan om ersättning ska gälla när handlingar som anges i 16 kap. 8 § har lämnats över till den som är behörig att ta emot redovisningen före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 17 § och 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

17 §¹

På ett avstämningskonto *skall* anges På ett avstämningskonto *ska* anges

1. kontohavarens namn och personnummer, organisationsnummer eller annat identifieringsnummer samt postadress,

2. panthavarens namn och personnummer, organisationsnummer eller annat identifieringsnummer samt postadress,

3. det antal finansiella instrument som kontot omfattar,

4. i förekommande fall att kontohavaren har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken med uppdrag som omfattar förvaltning av aktierna eller att aktierna företräds av en förvaltare som förordnats enligt 14 kap. 9 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, 24 kap. 10 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller 3 kap. 2 e § försäkringsrörelselagen (1982:713),

5. pantsättning och förekomst av annan särskild rätt som gäller ett finansiellt instrument,

6. konkurs avseende kontohavaren samt utmätning, kvarstad eller betalningssäkring avseende ett finansiellt instrument eller avseende panträtt i detta,

7. inskränkning enligt 13 kap. 19 § *andra* stycket eller 14 kap. 21 § *andra* stycket föräldrabalken.

6. konkurs avseende kontohavaren samt utmätning, kvarstad eller betalningssäkring avseende ett finansiellt instrument eller avseende panträtt i detta, *och*

7. inskränkning enligt 13 kap. 19 § *första* stycket 4 eller 14 kap. 21 § *första* stycket 4 föräldrabalken.

8 kap.

2 a §²

En central värdepappersförvarare och ett kontoförande institut är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledare eller om det i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol begärs av åklagare.

¹ Senaste lydelse 2007:548.

² Senaste lydelse 2004:323.

Om skyldighet för centrala värdepappersförvarare och kontoförande institut att lämna uppgifter till överförmyndaren finns bestämmelser i 16 kap. 10 a § föräldrabalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 20 § och 4 kap. 11 § lagen (2004:46) om investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

20 §

Ett fondbolag och ett förvaringsinstitut är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledare eller om det i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol begärs av åklagare.

Om skyldighet för fondbolag och förvaringsinstitut att lämna uppgifter till överförmyndaren finns bestämmelser i 16 kap. 10 a § föräldrabalken.

4 kap.

11 §

Fondbolaget *skall* föra eller låta föra ett register över samtliga innehavare av andelar i fonden. I fråga om automatiserad och viss manuell behandling av personuppgifter finns bestämmelser i personuppgiftslagen (1998:204).

Är lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument tillämplig på andelarna i fonden, förs registret av en central värdepappersförvarare. Fondbolaget har rätt till insyn i registret.

Fondbolaget *ska* föra eller låta föra ett register över samtliga innehavare av andelar i fonden. I fråga om automatiserad och viss manuell behandling av personuppgifter finns bestämmelser i personuppgiftslagen (1998:204).

Om lagen om kontoföring av finansiella instrument inte är tillämplig på andelarna i fonden, ska den som för registret anteckna inskränkningar enligt 13 kap. 19 § första stycket 4 eller 14 kap. 21 § första stycket 4 föräldrabalken där.

Fondbolaget *skall* till varje fondandelsägare skriftligen bekräfta att dennes fondandelsinnehav har registrerats. Av bekräftelsen *skall* framgå investeringsfondens beteckning samt namnen på fond-

Fondbolaget *ska* till varje fondandelsägare skriftligen bekräfta att dennes fondandelsinnehav har registrerats. Av bekräftelsen *ska det* framgå investeringsfondens beteckning samt namnen på fond-

bolaget och förvaringsinstitutet. Vidare *skall* det framgå var informationsbroschyren och faktabladet enligt 15 § samt årsberättelsen och halvårsredogörelsen enligt 18 § finns att tillgå.

bolaget och förvaringsinstitutet. Vidare *ska* det framgå var informationsbroschyren och faktabladet enligt 15 § samt årsberättelsen och halvårsredogörelsen enligt 18 § finns att tillgå.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att 9 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det närmast efter rubriken Uppgiftsskyldighet ska införas en ny paragraf, 1 kap. 10 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

10 a §

I 16 kap. 10 a § föräldrabalken finns bestämmelser om skyldighet för kreditinstitut att lämna uppgifter till överförmyndaren.

9 kap.

5 §¹

En omyndig får utan förmyndarens tillstånd förfoga över medel som den omyndige själv satt in hos en bank efter det att han eller hon fyllt sexton år. Utan den omyndiges samtycke får banken inte betala ut sådana medel till förmyndaren. Om förmyndaren har fått överförmyndarens tillstånd att omhänderta medlen och visat bevis på det, får den omyndige inte vidare förfoga över medlen. Sådan inskränkning i den omyndiges rätt skall antecknas på insättningsbevis eller i motbok, när beviset eller motboken visas upp hos banken, eller på annat sätt som gör inskränkningen känd inom banken.

Medel som en förmyndare, god man eller förvaltare förvaltar enligt föräldrabalken får tas ut utan överförmyndarens tillstånd bara om det har gjorts förbehåll enligt 14 kap. 8 § föräldrabalken eller

Om ett bevis som avses i 9 kap. 8 § andra stycket föräldrabalken har visats upp ska detta antecknas på ett sätt som gör förhållandet känt inom banken eller kreditmarknadsföretaget. Anteckning av motsvarande slag ska göras om inskränkningar i

1. föräldrars rätt att förfoga över insatta medel som följer av 13 kap. 8 § föräldrabalken eller av beslut som har fattats enligt 13 kap. 19 § föräldrabalken och

2. förmyndares, förvaltares och gode mäns rätt att förfoga över medel som följer av beslut som har fattats enligt 14 kap. 21 § föräldrabalken.

¹ Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket upphävs.

uttaget avser ränta. Överförmyndaren kan enligt 14 kap. 21 § föräldrabalken besluta, att ett sådant förbehåll inte skall gälla. Beslutet skall antecknas på bevis eller i motbok som har utfärdats om insättningen eller på annat sätt som gör beslutet känt inom banken. Banken är skyldig att på begäran av överförmyndare, förmyndare, god man eller förvaltare utfärda bevis om insättning av medel eller tillgogohavande, samt i förekommande fall intyga att meddelat tillstånd inte har utnyttjats.

Är föräldrar förmyndare, får de utan överförmyndarens tillstånd ta ut medel som de förvaltar enligt föräldrabalken, om medlen inte har satts in med uppgift om att de enligt 16 kap. 11 § föräldrabalken inte får tas ut utan sådant tillstånd eller att de omfattas av särskild överförmyndarkontroll. Överförmyndaren kan enligt 13 kap. 19 § föräldrabalken besluta om annan inskränkning i föräldrars uttagsrätt. Inskränkning i uttagsrätten som avses i detta stycke skall antecknas på bevis eller i motbok som har utfärdats om insättningen eller på annat sätt som gör inskränkningen känd inom banken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden närmast efter rubriken Uppgiftsskyldighet ska införas en ny paragraf, 1 kap. 11 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 a §

I 16 kap. 10 a § föräldrabalken finns bestämmelser om skyldighet för värdepappersbolag att lämna uppgifter till överförmyndaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.